

Regeringens proposition

2005/06:146

Fortsatt svenskt bidrag till den EU-ledda militära krishanteringsinsatsen *Althea* i Bosnien och Hercegovina

Prop.
2005/06:146

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Harpsund den 16 mars 2006

Göran Persson

Laila Freivalds
(Utrikesdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen redogör regeringen för den av Europeiska unionen (EU) ledda militära krishanteringsinsatsen *Althea* i Bosnien och Hercegovina. Regeringen föreslår att riksdagen medger att regeringen ställer en väpnad styrka om högst 250 personer till förfogande längst till och med mars 2007 som ett fortsatt svenskt bidrag till insatsen. Insatsen genomförs i enlighet med Förenta nationernas (FN:s) säkerhetsrådsresolution 1639 (2005). Säkerhetsrådets mandat löper ut den 21 november 2006. För tiden därefter föreslår regeringen att riksdagens medgivande skall gälla under förutsättning att insatsen vilar på en folkrättslig grund i form av en resolution antagen av FN:s säkerhetsråd.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Ärendet och dess beredning.....	4
3	Bakgrund	4
3.1	Den EU-ledda styrkan.....	4
3.2	Det svenska bidraget till styrkan.....	5
4	Fortsatt svenskt bidrag.....	5
5	Folkrättsligt mandat för insatsen m.m.	6
6	Regeringens överväganden.....	7
	Utdrag ur protokoll vid regeringsammanträde den 16 mars 2006.	8

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2005/06:146

Regeringen föreslår att riksdagen medger att regeringen ställer en väpnad styrka om högst 250 personer till fortsatt förfogande för den EU-ledda militära krishanteringsinsatsen *Althea* i Bosnien och Hercegovina, dock längst till och med mars 2007, under förutsättning att insatsen vilar på en folkrättslig grund i form av en resolution antagen av FN:s säkerhetsråd.

2 Ärendet och dess beredning

Den 9 juli 2004 antog FN:s säkerhetsråd resolution 1551 i vilken säkerhetsrådet bl.a. välkomnar EU:s planer på att i december 2004 inleda en militär insats i Bosnien och Hercegovina.

Europeiska unionens råd beslutade den 12 juli 2004 om en gemensam åtgärd (2004/570/GUSP) om Europeiska unionens militära krishanteringsinsats i Bosnien och Hercegovina. Insatsen benämns *Althea*.

Den 22 november 2004 antog FN:s säkerhetsråd resolutionen 1575 i vilken säkerhetsrådet ger EU mandat att ta över genomförandet av det s.k. Daytonavtalets militära delar efter Nato i Bosnien och Hercegovina.

Den 27 oktober 2004 biföll riksdagen regeringens proposition Svenskt deltagande i en EU-ledd styrka i Bosnien och Hercegovina (prop. 2004/05:14, bet. 2004/05:UFöU1, rskr. 2004/05:12). Beslutet innebar att riksdagen medgav att regeringen ställde en väpnad styrka om högst 200 personer till förfogande under 24 månader som ett svenskt bidrag till *Althea*, efter ett beslut av FN:s säkerhetsråd som innehöll det folkrättsliga mandatet för insatsen.

Enligt rådets gemensamma åtgärd 2004/570/GUSP skall det göras en översyn var sjätte månad av EU-uppdraget i syfte att fastställa ev. ändringar av uppdraget och när insatsen skall upphöra (artikel 16.1). Medlemsstaterna enades, i anslutning till en sådan översyn, i slutet av år 2005 om att insatsen skulle fortsätta.

Försvarsmakten anvisades den 18 oktober 2005 att planera och vidta förberedelser inför ett fortsatt svenskt styrkebidrag till insatsen *Althea*. Försvarsmakten svarade på anvisningen den 25 november 2005. I Försvarsmaktens regleringsbrev för budgetåret 2006 uppdrog regeringen åt Försvarsmakten att ställa resurser till insatsens förfogande.

3 Bakgrund

3.1 Den EU-ledda styrkan

Medlemsstaterna i EU beslutade den 12 juli 2004 att inleda en militär krishanteringsinsats i Bosnien och Hercegovina. Insatsen *Althea* inleddes i början av december 2004. *Althea* utgör en viktig del i EU:s långsiktiga mål vad gäller att integrera Bosnien och Hercegovina med unionen. Samtliga instrument, även på den civila sidan, som EU kan bidra med bör tas i anspråk för att uppfylla detta mål.

Insatsen genomgår en översyn av EU var sjätte månad för att, beroende på säkerhetssituationen i landet, möjliggöra en anpassning av styrkans utformning. Dessa översyner har hittills inte medfört några större förändringar av insatsen. EU utvärderade i slutet av år 2005 insatsen och medlemsstaterna var eniga om att den skall fortsätta.

Althea genomförs med stöd av ett folkrättsligt mandat i enlighet med kapitel VII i FN-stadgan och med stöd av Natos resurser i enlighet med den överenskommelse mellan EU och Nato som benämns Berlin plus.

Den EU-ledda styrkan, som i dag omfattar ca 6 400 personer, har till uppgift att genomföra Daytonavtalets militära delar, dvs. den syftar till att garantera säkerheten och stödja stabiliseringsprocessen i Bosnien och Hercegovina. Även frågor som rör rådgivning vad gäller minröjning och andra explosiva materiel samt vapeninsamlingsprogram ingår. Styrkan ger stöd till kontoret för den höge representanten, EU:s polisinsats EUPM (*European Union Police Mission*) och till lokala myndigheter, t.ex. vad gäller kampen mot den organiserade brottsligheten, liksom stöd till internationella krigsförbrytartribunalen för före detta Jugoslavien. Den EU-ledda styrkan åtnjuter förtroende hos lokala myndigheter och hos befolkningen. Insatsen kompletterar EU:s övriga breda engagemang i Bosnien och Hercegovina. Samordningen mellan EU:s insatser sker genom EU:s särskilde representant. Samarbetet med Nato fungerar väl och den EU-ledda styrkans befälhavare har ett nära samarbete med den Nato-ledda styrkans befälhavare.

3.2 Det svenska bidraget till styrkan

För närvarande deltar ca 70 svenskar i den EU-ledda styrkan, men antalet kommer att minska till ca 60 svenskar till slutet av 2006. Sverige deltar i den multinationella norra sektorn i Bosnien och Hercegovina (*Multinational Task Force North, MNTF N*), vilken för närvarande står under Österrikes ledning. Sverige har ett särskilt lednings- och koordineringsansvar för logistiken inom den norra sektorn. Ansvaret innebär att Sverige leder planering och genomförande av logistiken och att Sverige till och med december 2006 har huvudansvar för logistikenheten inom den norra sektorn. Det innebär också att Sverige skall ha beredskap att täcka upp med personal i situationer där andra deltagande stater av olika skäl inte har kunnat bidra fullt ut. Sveriges bidrag är dock inte bundet till den norra sektorn utan kan framdeles komma att flyttas till ett annat ansvarsområde. Bidraget består i övrigt av en samverkans- och observationsenhet, militärpolis och stabsofficerare till den EU-ledda styrkans högkvarter i Sarajevo och högkvarteret för MNTF N i Tuzla.

I det svenska bidraget ingår komponenter som med stöd av det folkrättsliga mandatet i enlighet med kapitel VII i FN-stadgan kan komma att använda våld.

4 Fortsatt svenskt bidrag

En internationell militär närvaro bedöms fortfarande vara nödvändig för att säkra en fredlig och stabil utveckling i Bosnien och Hercegovina. Den svenska närvaron i landet har ett gott anseende hos den lokala befolkningen och bidrar till stabiliteten och säkerheten.

Regeringens övergripande bedömning är alltså att inga allvarliga direkta eller indirekta hot mot svensk personal förekommer i Bosnien och Hercegovina. Även om situationen i landet är relativt lugn kan det dock inte uteslutas att läget kan förändras. Vid en försämring av säkerhetsläget kan en situation snabbt uppstå där den svenska närvaron tillfälligt behöver förstärkas med särskild nyckelpersonal eller med större enheter. Det bör därför finnas hög beredskap att snabbt kunna överföra svensk personal mellan insatsen i Bosnien och Hercegovina och den Nato-ledda insatsen i Kosovo. Riksdagen har godkänt att regeringen ställer en väpnad styrka till förfogande som ett svenskt bidrag till en internationell fredsstyrka i Kosovo (jfr prop. 1998/99:112, bet. 1998/99:UFöU02, rskr. 1998/99:252, bet. 2000/01:UU12, rskr. 2000/01:161).

Under försämrade säkerhetsförhållanden är det viktigt att regeringen har möjlighet att tillfälligt förstärka de insatser som Sverige genomför. Erfarenheter visar att en förstärkning omfattar en styrka motsvarande en förstärkt pluton och materiel. Därutöver skulle en undsättnings- eller evakueringsinsats kräva en inte oväsentligt större styrka för att kunna lösa sin uppgift. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att riksdagen medger en personalram om högst 250 personer.

Det svenska bidraget kan komma att förändras när Sverige fullgjort två år med det nuvarande bidraget. Regeringen har för avsikt att under året undersöka om det finns ett behov av en förändring av det svenska bidraget till styrkan och därefter återkomma till riksdagen med ett samlat och kostnadsberäknat underlag.

Regeringen beräknar att kostnaderna för ett svenskt styrkebidrag om ca 70 personer under år 2006 uppgår till 118 miljoner kronor. Utgifterna skall belasta det sjätte utgiftsområdet, anslaget 6:1 Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m.

5 Folkrättsligt mandat för insatsen m.m.

Av 10 kap. 9 § regeringsformen framgår bl.a. att regeringen inte utan riksdagens medgivande får sända en svensk väpnad styrka utomlands, om inte detta är medgivet i lag eller följer av en internationell överenskommelse som riksdagen har godkänt. I det svenska bidraget till *Althea* ingår komponenter som utgör en väpnad styrka i regeringsformens mening. I avsaknad av en internationell överenskommelse som riksdagen har godkänt och då det inte heller finns en lag som medger att regeringen fattar beslut om deltagande krävs riksdagens godkännande till att förlänga det svenska bidraget till *Althea*.

Insatsens folkrättsliga mandat grundas på FN:s säkerhetsrådsresolution 1575 som antogs den 22 november 2004 med stöd av kapitel VII i FN-stadgan. Genom resolutionen fick EU mandat att ta över genomförandet av Daytonavtalets militära delar efter Nato i Bosnien och Hercegovina. Säkerhetsrådets resolution 1575 (2004) har förlängts genom resolution 1639 som antogs den 21 november 2005 också med stöd av kapitel VII i FN-stadgan. Det folkrättsliga mandatet för insatsen i Bosnien och Hercegovina har hittills förlängts med ettårsperioder. Resolution 1639

(2005) är giltig till den 21 november 2006, men förväntas vid behov förlängas. Den bosniska regeringen har också välkomnat den EU-ledda insatsen.

I ett brev den 10 november 2004 från det kollektiva presidentrådet i Bosnien och Hercegovina bekräftas bl.a. att *Althea* övertar SFOR:s (Natos avslutade insats) juridiska status samt att EU-styrkan skall erhålla samma rättigheter, immunitet och privilegier som SFOR.

Den svenska personalen som ingår i *Althea* kan med stöd av de fastställda insatsreglerna (*rules of engagement*) tillgripa tvångsmedel som går utöver nödvärn för att genomföra säkerhetsrådets mandat.

6 Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Regeringen föreslår att riksdagen medger att regeringen ställer en väpnad styrka om högst 250 personer till fortsatt förfogande för den EU-ledda militära krishanteringsinsatsen *Althea* i Bosnien och Hercegovina, dock längst till och med mars 2007, under förutsättning att insatsen vilar på en folkrättslig grund i form av en resolution antagen av FN:s säkerhetsråd.

Skälen för regeringens förslag: EU:s övergripande och långsiktiga mål är att integrera Bosnien och Hercegovina med unionen. Samtliga instrument som EU kan bidra med bör tas i anspråk för att uppfylla detta mål. *Althea* utgör en viktig del för att EU skall uppfylla målet.

En internationell militär närvaro bedöms fortfarande vara nödvändig för att säkra en fredlig och stabil utveckling i Bosnien och Hercegovina. Genom den EU-ledda insatsen ger EU:s medlemsstater på ett konkret sätt sitt stöd till att det skapas garantier för säkerheten i landet. EU-styrkan åtnjuter förtroende hos de lokala myndigheterna och hos befolkningen.

Den svenska närvaron i landet bidrar till stabiliteten i Bosnien och Hercegovina och det är därför av vikt att Sverige visar ett fortsatt engagemang för fredsarbetet genom fortsatt närvaro. Sverige har i dag ett särskilt lednings- och koordineringsansvar för logistiken inom den norra sektorn. Det innebär att Sverige skall ha beredskap att täcka upp med personal i situationer där andra deltagande stater av olika skäl inte har kunnat bidra fullt ut. Även mot denna bakgrund är det av vikt för insatsen att det svenska bidraget kan förlängas då det utgör en viktig resurs för styrkan. Ett fortsatt bidrag till *Althea* är också ett uttryck för Sveriges engagemang för samarbetet inom ramen för den europeiska säkerhets- och försvarspolitik.

En förutsättning för svenskt deltagande i insatsen är att den vilar på en folkrättslig grund i form av en resolution i FN:s säkerhetsråd.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 mars 2006.

Närvarande: Statsministern Persson, statsråden, Freivalds, Sahlin, Pagrotsky, Messing, Y. Johansson, Bodström, Sommestad, Karlsson, Nykvist, Andnor, Nuder, M. Johansson, Hallengren, Björklund, Holmberg, Jämtin, Österberg, Orback, Baylan

Föredragande: statsrådet Freivalds

Regeringen beslutar proposition 2005/06:146 Fortsatt svenskt bidrag till den EU-ledda militära krishanteringsinsatsen *Althea* i Bosnien och Hercegovina